

Skipanin er ótíðarhóskandi

Tá meginreglan um prísáseting á fjarhita bleiv gjörd, var oljan einasti annar móguleikin til upphiting. Nú eru fleiri bíligari móguleikar, men kortini heldur Fjarhitafelagið fast við, at prísurin á fjarhita skal fylgja dýrastu loysnini

DANJAL AV RANA

Kundarnir hjá fjarhitafelagnum hava goldið minst 2.000 krónur ov nógv um árið, heldur Kappingareftirlitið. Eftirlitið hevur gjørt eina greining av Fjarhitafelagnum og niðurstøðan er, at prísásetingin hjá felagnum er ótíðarhóskandi.

Tá meginreglan um, at prísurin á fjarhita ikki skuldi vera dýrari enn við oljuhita, var einki annað hitatilboð á marknaðinum. Nú eru fleiri onnur grøn og bíligari tilboð enn oljuhiti, men kundarnir hjá Fjarhitafelagnum hava ikki loyvi at nýta tey. Harumframt vísir Kappingareftirlitið á, at prísurin á Fjarhita kortini hevur verið hægri enn prísurin á upphiting við olju.

Prísurin er ov høgur

Fjarhitafelagið veitir hita til umleið 1.000 brúkarar í hópstaðnum. Hitin kemur frá Brenni-støðini á Hjalla og SEV-verkinum á Sundi og verður leiddur í rørum til brúkararnar. Tað eru Tórs-havnar kommuna og SEV, sum í felag eiga Fjarhitafelagið.

Kappingareftirlitið sigur, at Fjarhitafelagið hevur selt hitan alt ov dýrt í mun til hvat tað kostar at framleiða hitan. Fjarhitafelagið hevur valt at leggja prísinn upp at oljuprísinum heldur enn kostprísinum, og sambært Kappingareftirlitinum hevur hetta gjørt, at fjarhiti gerst ein nógv dýrari hitaloysn enn aðrar grønar orkuloysnir sum hitapumpa og jarðhiti.

Kappingareftirlitið vísir á, at endamálið við Fjarhitafelagnum var at veita bíliga, grøna orku til brúkararnar. Kortini hevur fjarhiti seinastu árin verið ein tann dýrasta loysnin á marknaðinum. Kappingareftirlitið metir ikki, at hetta er rætt, alla tað tíð íbúgvir á ávísu økjum í Havn ikki frítt kunnu velja eina aðra orkuloysn.

Í frágreiðingini vísir Kappingareftirlitið á, at fjarhiti hevur kostað brúkarum minst

2.000 krónur ov nógv um árið, um samanbórið verður við bíligastu oljuhitaloysnina. Verður samanbórið við bíligastu grønu hitaloysnina, jarðhita, er munurin næstan 11.000 krónur um árið.

– Kappingareftirlitið heldur, at umstøðurnar hjá kundunum hjá Fjarhitafelagnum eru ótíðarhóskandi. Tað er ikki nøktandi, at ein sethúsaiegari verður álagdur at brúka ávísa hitaloysn, samstundis sum hesin hvørki hevur ávirkan á felagið ella innlit í prísásetingin, og ei heldur rætt at kæra um hesi viðurskifti, skrivur Kappingareftirlitið.

Raksturinn skal hvíla í sær sjálvum

Kappingareftirlitið mælir til, at prísásetingin skal taka støðu í kostprísinum, samstundis sum Fjarhitafelagið, sum hevur monopolstøðu, ikki skal sleppa at gera sær dælt av tí. Kappingareftirlitið vísir á, at sum eitt ikki-handilsligt partafelag, er einki krav um, at felagið skal hava eitt stórt yvirskot.

Kappingareftirlitið vísir eisini á, at ein kanning hjá eftirlitinum í fjør vísti, at oljuprísurin í Føroyum er hægri enn neyðugt. Tí verður prísurin á fjarhita eisini hægri enn neyðugt.

Brúkararnir hava gjørt vart við sína ónøgd. Tey vilja vera við, at tað eru verandi brúkarar, sum rinda fyri stóru útbyggingarnar hjá fjarhitafelagnum gjøgnum sína nýtslu. Harumframt filast tey á manglandi gjøgnumskygni í skipanini. Tey fáa ikki kunning um, hvussu prísurin verður ásettur, samstundis, sum tey ikki hava móguleika at kæra avgerðir hjá Fjarhitafelagnum.

– Fjarhitabrákarin er tí í teirri óunnuligu støðu, at hesin skal gjalda fyri eina tænastu, sum ikki er kappingarfør við aðrar hitaloysnir á marknaðinum, eftir avtalutreytum sum eru einsíðis settar av fjarhitafelagnum, og sum ikki kunnu kærast til nakran myndugleika, sigur Kappingareftirlitið.

DANJAL@SOSIALURIN

EIGARASKIFTIÐ GJØRDI OLJUNA DÝRARI

Síðani Magn og Effe fingu nýggjar eigarar og nýggj nøvn er bruttovinningurin á oljuni vaksin við meiri enn eini helvt, sambært Kappingareftirlitinum

DANJAL AV RANA

Kappingareftirlitið kannaði í fjør prísinn á brennievni í Føroyum. Niðurstøðan var, at ov lítil kapping var á økinum, oljufeløgini tóku sær ov høgan vinning og úrslitið var, at prísurin á gassolju, bensin og diesel var ov høgur fyri føroyska brúkaran.

Í fyrsta umfari samanbar kappingareftirlitið prísinn í Føroyum við prísinn í øðrum norðurlondum. Oljufeløgini í Føroyum, Magn og Effe, gjørdu vrøvl og søgdu, at føroyski marknaðurin ikki kann samanberast við tann í hinum norðurlondum.

Nógv dýrari enn á øðrum oyggjasamfeløgum

Kappingareftirlitið gjørdi tí eisini samanberingar við oyggjasamfeløg á okkara leiðum. Úrslitið var tað sama, føroyski prísurin var ov høgur. Samanbórið var millum annað við Ytru Hebridurnar og Isle of Man og metti kappingareftirlitið, at prísurin á bensin var 68 oyru ov høgur fyri bensin og 33 oyru fyri diesel samanbórið við Hebridurnar og ávikavist 90 og 85 oyru ov høgur samanbórið við Isle of Man.

Kappingareftirlitið heldur, at

tað er undrunarvert, at føroysku oljufeløgini ikki megna at selja bensin og diesel líka bíligt sum oljufeløgini í líknandi smáum oyggjasamfeløgum.

Kanningin, sum Kappingareftirlitið gjørdi í fjør, vísti, at tað serliga var eftir at oljufeløgini fingu nýggjar eigarar í 2008, at vinningurin hjá feløgnum øktist munandi. Kanningin vísti, at oljufeløgini taka upp í 83 prosent hægri vinning fyri gassolju enn oljufeløgini í grannalondunum og 50 prosent hægri vinning fyri diesel og bensin.

Verður hetta umsett til krónur og oyru, vil tað siga, at vinningurin hjá oljufeløgnum er hækkaður við 60 oyrum fyri hvønn litur av diesel, síðani oljufeløgini skiftu eigarar í 2008.

– Ein hækking á 50% av bruttovinninginum síðani 2008 heldur Kappingareftirlitið vera órógvandi, skrivur eftirlitið í samandrátinum av kanningini.

2.000 krónur um árið

Vinningurin á bensini er hækkaður við 53 oyrum fyri hvønn litur.

– Kappingareftirlitið heldur, at ein hækking á 84% í bruttovinninginum er órógvandi – serliga tá hugsað verður um, hvussu bundin føroysk húski og fiski-

flotin er at gassoljuni, skrivur Kappingareftirlitið.

Kappingareftirlitið nevnr sum dømi, at fyri eitt húski við eini árliga gassnýtslu á 3.500 litrar, svarar hækkingin til 2.065 krónur um árið. Einans 210 av hesum krónunum eru orsaka av hækkingi innkeypsprísi á olju.

Kappingareftirlitið samanbar síðani avkastið hjá føroysku oljufeløgnum við tey í Danmark og Svøríki. Kanningin vísti, at avkastið hjá oljufeløgnum í Føroyum var væl hægri enn í grannalondunum. Hetta, sigur Kappingareftirlitið, vísir, at økti bruttovinningurin ikki er farin til at rinda øktar útreiðslur, men í stóran mun er farið til útgjald til partaeigararnar.

Niðurstøðan hjá Kappingareftirlitinum er, at neyðugt er við átøkum, so at nýggj feløg kunnu koma inn á marknaðin fyri at økja um kappingina.

Kappingareftirlitið gjørdi eina líknandi kanning í 2004. Tann kanningin vísti eisini, at vinningurin hjá oljufeløgnum var ov høgur. Tá samdust Kappingarráðið og Statoil um at lækka vinningin, meðan Shell valdi at fylgja hesi avtaluni.

DANJAL@SOSIALURIN.FO